

A black and white photograph of a man with a mustache, wearing a dark suit jacket, white shirt, and dark tie. He is singing into a vintage-style microphone and playing an acoustic guitar. The background is dark and out of focus.

Ὁ Βασίλης Τσιτσάνης, ὁ μεγάλος «δάσκαλος» τοῦ ρεμπέτικου, ἐβίωσε τὴ χθρὴ συννεφισμένη Τετάρτη στὴν Ἀγγλία καὶ ὅλη ἡ Ἑλλάδα τὸν πένθει τραγουδώντας τὰ ἀθάνατα τραγούδια του.

REPORTAZ ΣΕΛ. 1

[illegible]

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 19/1/1984

Μίλησε με το τραγούδι στην καρδιά των Ελλήνων

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 7

Γ. ΚΑΤΣΑΡΟΣ:

ΑΦΗΣΕ

ΤΕΡΑΣΤΙΟ ΕΡΓΟ

«Πιστεύω ότι είναι μία μεγάλη απώλεια για τον ελληνικό μουσικό χώρο. Έχει αφήσει ένα τεράστιο έργο που δεν θα ξεκαρτίει εύκολα. Ήταν καλλιτέχνης και σαν άνθρωπος ήταν σπουδαίος.

Η οικογένειά των μουσικών πρέπει να θρηνεί δίπλα τον Τσιτσάνη και κυρίως εμείς οι συνθέτες. Δεν ήταν μόνον ένας καλός συνθέτης αλλά από τους βασικούς πρωτεργάτες του σωστού λαϊκού τραγουδιού. Έμεις οι νεότεροι κερδίσαμε πολλά ακούγοντας τις μελωδίες του και χρησιμοποιώντας πολλά στοιχεία από αυτές».

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΕΟΝΤΗΣ:

ΤΟ ΚΕΝΟ ΜΕΓΑΛΟ

«Ο πιο αντιπροσωπευτικός εκπρόσωπος της ελληνικής λαϊκής μουσικής έφυγε. Το κενό μεγάλο και οι στιγμές δυσκολες, σήμερα που η ελληνική μουσική δομηρίζεται ανεξέλεγκτα από λογχολογίες επιδρομής ντόπιους και ξένους».

ΛΑΚΗΣ ΧΑΛΚΙΑΣ:

ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΜΟΡΦΗ

«Είμαι φοβερά συγκινημένος μ' αυτό που έγινε. Ο Βασίλης Τσιτσάνης, επιστήθιος φίλος του πατέρα μου, ήταν μία από τις μεγαλύτερες μορφές που ανέδειξε το λαϊκό

τραγούδι. Ή Ελλάδα έχασε τον τροβαδούρο της. Έλπιζου με να ακολουθήσουν άλλοι τό έργο του κι ο Τσιτσάνης να μείνει για πάντα στις καρδιές μας σαν ένας απλός άνθρωπος αλλά μεγάλος δημιουργός».

ΛΙΖΕΤΤΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ:

ΕΧΑΣΑ ΤΟ ΔΑΣΚΑΛΟ ΜΟΥ

«Η λύπη μου είναι πολύ μεγάλη, για το χαμό του Βασίλη Τσιτσάνη, γιατί πέρα από τον άνθρωπο και καλλιτέχνη, που χάνουμε όλοι μας, έχω χάσει και τον πρώτο μου δασκάλο. Θα λέγα πως χωρίς τον Τσιτσάνη, όχι μόνον το ελληνικό τραγούδι, αλλά κι ο τόπος ολόκληρος φτωχύνει...»

ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

«Η Ένωση Τραγουδιστών Ελλάδας με βαθιά συγκίνηση και έλξη πληροφορήθηκε το θάνατο του δασκάλου του ελληνικού τραγουδιού Βασίλη Τσιτσάνη. Το κενό που αφήνει πίσω του μείνει σίγουρα δυσαναπλήρωτο και το ελληνικό τραγούδι ύστερα από το θάνατο και του Μάνου Λαίτρου γίνεται ακόμα φτωχότερο».

ΔΗΜΗΤΡΑ ΓΑΛΑΝΗ:

«Διό λόγια που μου ζητάτε είναι τίποτα και τα πάντα περπατά... Τι άλλο θα μπορούσα να πω από ότι ο χαμός του Βασίλη Τσιτσάνη είναι η μεγαλύτερη απώλεια για το λαϊκό τραγούδι».

ΓΡ. ΜΠΙΘΙΚΩΤΗΣ:

ΗΤΑΝ ΜΕΓΑΛΟΣ

Σε ποσοστό 95% ο Γρηγόρης Μπιθικώτης όταν πληροφορήθηκε το θάνατο του Τσιτσάνη:

«Όρανεφέ, η λαϊκή μας μουσική με το χαμό του Βασίλη. Σε όλη του τη ζωή ήταν μεγάλος. Γενιές και γενιές που πέρασαν τραγουδώντας τα τραγούδια του. Αλλά και οι γενιές που θα 'ρθουν θα τα τραγουδούν. Γιατί ό,τι έγραψε ο Τσιτσάνης μένει άθανατο».

ΒΙΚΥ ΜΟΧΟΛΙΟΥ:

ΕΓΡΑΨΕ

ΤΟΥΣ ΚΑΗΜΟΥΣ

ΤΟΥ ΛΑΟΥ

«Η Ελλάδα έχασε τον μεγαλύτερο λαϊκό της συνθέτη. Είναι μεγάλη απώλεια για το λαϊκό τραγούδι ο θάνατος του Τσιτσάνη. Οι νέοι έχουν να πάρουν πολλά από αυτόν. Ο Τσιτσάνης έγραψε όλους τους καημούς του λαού και σήμερα δεν ξέρω αν υπάρχουν άλλοι που μπορούν να κάνουν τό ίδιο...»

Σίγησε ο τελευταίος μεγάλος ρεμπέτης

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 7

να πρόδω, ανά μάθα το τραγούδι στον τραγουδιστή, να πάω στο σπίτι να το γράψω μουσικά. Και όλα αυτά έπρεπε να γίνουν σε μία - δύο μέρες. Που να προλάβω; Παραδίχα τις άδειες και όταν νόμισα στο τάγμα με περίμεναν τα κρατητήρια, δηλαδή το πειθαρχείο».

Αλλά και το πειθαρχείο γινόταν για το Βασίλη χώρος έμπνευσης. Έκεί μέσα έγραψε πολλά τραγούδια, όπως το «Κάτω στο Παλαμίνδι», «Καλαμπάκιωτισσας», «Τρικαλινή παλιά μου αγάπη», «Τό φίλι δεν είναι κρίμα» και άλλα.

Ένα από τα πιο γνωστά και δημοφιλή του τραγούδια υπήρχε και η «Αρχόντισσα». Όταν δόθηκε το τραγούδι έγινε σεισμός.

«Την τραγουδούσαν όλες οι κοινωνικές τάξεις, όλη η Ελλάδα. Από το Κολωνάκι μέχρι το τελευταίο άκρο του τόπου μας. Την πέρασαν στις λατένες και τις ρομπιές και την έπαιζαν μέρα και νύχτα στις γειτονιές».

Αυτή η αρχόντισσα του Τσιτσάνη ήταν υπαρκτή και επρόκειτο για αληθινή καλλονή. Αλλά και η ιστορία του τραγουδιού ήταν αληθινή. Νά οι στίχοι:

Κουράστηκα για να σε απο-
(κτώ),
αρχόντισσα μου, μάνισσα
σαν θαλασσοδαμμένης μέσ'
(στο κύμα)
παρηγοριά ζητούσα ο δόλιος
(στη ζωή).

* * *
Πόρτες καρδούλες έχουν μα-
(ραβώσι)
και ξεχασαν για πάντα τη ζωή
μπροστά στ' αρχοντίσσο σου τα
(στολίσια)
οκλασώθηκαν για σένα ξένοι
(και Ρωμιοί).

* * *
Αρχόντισσα, τα μαγικά σου
(μάτια)
τά χιλιόφτα, τα έκλαψα πολύ
(λάτιστα)
φαντάσθηκα, σκεπτόμουν να πα-
(λάτιστα)
μά σ' ού με γέμισες μαρτύρια
(στη ζωή).

Ήταν «Αρχόντισσα» την τραγουδούσαν (1938) ο Στράτος Παγιοναμάκης και ο Στελλάκης Πετριναδάκης.

Η ΚΑΤΟΧΗ

Στην περίοδο της Κατοχής ο Τσιτσάνης άνοιξε στη Θεσσαλονίκη το «Ουζορείο Τσιτσάνη» κι εκεί μέσα έγραψε τραγούδια που τα γραμμώρισε μετά τον πόλεμο και χάλασαν κόσμο».

«Η Κατοχή υπήρξε η εποχή που έδωσα ό,τι καλύτερο είχα στην ψυχή μου, που έδωσα ό,τι πιο αληθινό βγήκε μέσα από τις τραγικές εκείνες συνθήκες. Η κατοχή, με δυο λόγια, είναι η καρδιά του λαϊκού τραγουδιού».

Σ' εκείνη λοιπόν την περίοδο δόθηκαν μερικά από τα άδανα τραγούδια του: «Μπαρέ τσιταλίκι», «Βάρκα γιαλάς», «Αραπίνες», «Τά περίε», «Μη χειρότερα Θεέ μου», «Μπλόκος», «Έρεξ μάγκα να ρωτήσεις», «Τί σε μέλλει έσένα κι αν γυρνά», «Συννεφιασμένη Κυριακή» και άλλα.

«Τη "Συννεφιασμένη Κυριακή" την έγραψα με άφορη ένα από τα τραγικά περιστατικά που συνέβαιναν τότε στον τόπο μας, με την πείνα, τη δυστυχία, το φόβο, την καταπίεση, τις συλλήψεις, τις εκτελέσεις».

Το 1946 ο Τσιτσάνης έγκαθίσταται οριστικά στην Αθήνα. Το πρώτο μαγαζί που δούλεψε ήταν του Μάρκου, στην οδό "Ιωνος". Κάθε βράδυ γινόταν χαλασμός από την πολλή δουλειά. Μετά πήγε στην κοσμική ταβέρνα του «Τζιμ» του χορρού, στην οδό "Αχαρνών". Τότε γνώρισε τη Σωτηρία Μπέλλου. Την έρμηνεύτρια των μεγάλων επιτυχιών που μαζί έμφανίζονταν αυτό τον καιρό στο «Χάραμα».

Ακόμα συννεφιασμένη με μία άλλη μεγάλη του λαϊκού τραγουδιού. Την αλυσμένη Μαρίκα Νίνου.

«Η συνεργασία μου με τη Μαρίκα είναι: κάτι που δεν μπορώ να το ξεχάσω ποτέ...». Η Μαρίκα με τον άντρα της και το παιδί της, έκαναν ακροβατικά νούμερα με τη φίρμα το «2 1/2 ΝΙΝΟ» (...). Αργότερα πήγε σε κάποιο μαγαζί για δουλειά, και έβγαίνει κι έλεγε κάτι λίγα τραγουδάκια που ήξερε. Δούλεψε αρκετό καιρό εκεί, αλλά χωρίς επιτυχία. Έρχονταν στο «Τζιμ» και μ' έκανε πολλές φορές και κάποια φορά μου ζήτησε να την πάρω στο μαγαζί. Την άκουσα και δεν άρνησα να καταλάβω το ταλέντο της (...). Πίναμε ντούντο και κάθε βράδυ στο «Τζιμ» γινόταν χαλασμός από τον κόσμο. Η ούρα έφτανε μέχρι τον "Άγιο Παντελεήμονα" (...). Ήταν φοβερή (...). Ήταν γεννημένη για το παλκό».

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥΣ ΤΟΥ

Ο Βασίλης Τσιτσάνης έτρεφε πάντα μία βαθιά συμπάθεια και εκτίμηση για όλους τους συναδέλφους του.

«...Ο Στελλάκης είχε χου-
σά λαρόγυι και είναι γνωστό πως έρμηνευσε τα δικά μου τραγούδια. Όπως και ο ύπερος χαρ Τσασούλας, ή Γεωργακούλου, ή Μαρίκα, ή Μπέλλου, ή Νταίτζ, ή Κερουμής, ή Χατζηχρήστος, ή Χασκίλ, ή ανεπαρκήστους Στράτος Παγιοναμάκης».

Ο Στράτος ήταν ό με γάλλος τεχνίτης, ό φοβερός, ό εκπληκτικός. Και το Μάρκο το Βαυδακάρη, που ή έρμηνεία του στα ρεμπέ-
τικά ήταν κάτι το ασύλ-
ληπτο...».

Γιάννης Παπαϊωάννου, Μάρκος Βαυδακάρης και πόσοι ακόμα «αρχόντες της πενιάς», που έγραψαν τις σελίδες τους στην ιστορία της λαϊκής μας μουσικής, τελευταίος της νύχτας είχε μείνει ο Βασίλης Τσιτσάνης. Έφυγε κι αυτός. Καί τώρα;

Σε λαϊκό προσκύνημα η σορός του Τσιτσάνη

ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ

Λαϊκό προσκύνημα από σήμερα στη σορό του μεγάλου δασκάλου του ρεμπέτικου. Οι 'Αθηναίοι θα πούν —σιγοτραγουδώντας τα άθνατα τραγούδια του— το «στερνό αντίο» στο μεγάλο ρεμπέτη, που η σορός του φτά

νει το απόγευμα στην 'Αθήνα.

Η κηδεία του Βασίλη Τσιτσάνη θα γίνει αύριο στις 2.30 μ.μ. από το Α' Νεκροταφείο, σύμφωνα με την επιθυμία του μεγάλου τροβαδούρου «να μείνει για πάντα στην 'Αθήνα».

Χθες ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Κ. Καραμανλής διαβίβασε στην οικογένεια του Βασίλη Τσιτσάνη τα συλλυπητήριά του για το θάνατο του λαοφιλους συνθέτη.

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΣΕΛ. 5

Η τραγουδίστρια Χαρούλα Λαμπράκη αγκαλιάζει και παρηγορεί τη χήρα του Τσιτσάνη.

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 20/1/1984

Στηριξάμε τις γυναικες και τραγουδουσα καλλις εμμερσις του Τονωδου: Αλφειου Νικολιδου, Πιου Ξανθοκλειου, Αλφειου και Ελ. Γεωργ. Τους θηροφους και το θανατο του μεγαλου δακτυλου.

Ἡ Χερσίδα Διατριβὴ με τὸν ἀξιόλογο λαϊκὸ βάρδο

[illegible][illegible]

Με βουρκωμένα τα μάτια οι περισσότερες τραγουδίστριες, που τραγουδούσαν τις άλγες και επιτυχίες του μεγάλου ρεμπέτη, παράλειψαν από το σπίτι του Βασίλη Τσιτσάνη.

τὸς Βασίλια Τσιτσάνη.
 ἡ Σοφία Μπέλλου, ἡ Άννα Κρουσση,
 ἡ Ρίτα Ζακαρρόλη, ἡ Χαρὰνῆ Λαμπρο-
 πη, ἡ Αἰζέτα Νικολάου, ἡ Ἀλεξάνδρη,
 ἡ Γεράνη, ἡ Εἰλίνα καὶ ἄλλες πέρασαν κῆες
 αὐτὸ πὲρ σὺν τοῖς μεγάλου βόσκου τοῦ
 Πάριος Πέδου. Ἡ Σοφία ἀπὸν
 ἔδωκεν μὲ τὸ λακὸν ῥάβδον τῆς νύκτας καὶ
 τοὺς στίχους τῶν τραγουδιῶν, μὲ μετὰ ἡ-
 ὃς ἄνθρωποι γινόνταν ἐπιτυχίες.

‘Ο Μεγάλος Πρωτεύς συγγράζει, Σήμερα τό άπόγευμα έβάνη στην Άθήνα ή σφοδρή τού Βασι-
λη Τεκτονική γιά να ταπεινίσω στις 2.30 μ.μ.
στό Α΄ Νεκροταφείο. ‘Η κηδεία σου, μέ ένταλή
τού αρχιεπισκόπου κ. Α. Παπανδρέου, θα γίνει
δημοσία άποψή.

Τη σπορά του αλκοόλου θέρ-
δου συνδέουσιν ή αμαρτία, ή
συντηρητική έκδοχή Χαιλινού-
λης και ή βουλετική φραγμο-
δορσία, που πήγε από Λονδίνο
από τις ΗΠΑ.

αὐτοὶ τὴν ΠΙΛΑ.
Καὶ ἐνὶ τῇ Ἑλλάδι ἐπιμαρτυ-
ρεται ὅτι καὶ τὸ σκεπὸν ἀνέστη
ἀπὸ Βουλῆς Τριανθῆν, ἀπαλοδο-
τοῦν τὰ πρῶτα ἐπὶ οἷσι τοῦ
συλλυπηθέντος τῆς ἐκτροπῆς.

Χάρις, ὁ Πρόεδρος τῆς

...αλλά, ο μακροχρόνιος της δημοκρατίας κ. Κων. Καραμανλής διαβίωσε στην οικογένεια του Β. Τσιτσάνη τα καλύτερα των για τα πάντα τα του λαοφιλούς συντάκτη

● Το Κόμμα των Φιλελευθέρων σε ανακοίνωσή του τονίζει ότι «Ο θάνατος του Βασίλη Τσιτούνι οργάνωσε τα συνελθόντα γκαϊ ή τέχνη του *homoerotic*» τα συνελθόντα του λαού. Μο-

και εναντιον της
μερη— για ο
ανδρως της
Ταυτην δακ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΤΕΡΗΣΗ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ.

Ο Γερμανός Κοινωνιστής και βουλευτής στο Μπόντν της Αυστρίας, ως βουλευτής της κυβέρνησης, να το οποίο εκδόθηκε: πριν την ολοκλήρωση του τη μεγάλη ομιλία και είναι του ενός το μέγεθος του Βρετανού Βασιλιά.

● Η Έκδοση Μουσικοκριτικής των Ελλήνων με τη διεύθυνση της ίδιας, μεταξύ άλλων, ότι:

● Η πρώτη του θα εστιάζει την κοινή μας και τα τραγούδια του θα είναι πάντα οι καλύτεροι.

● Τηλεθέαση ζωντανή και
όλο Σαββατοκύριακο Ελληνικό Γαλλικό

Μ' ένα σπασμό και
απνευστικό πνευμάτιο.

Παρόλο που ο ελπίδα για το θάνατο του Τσιτοκάνη συγκλόνισε το παναλλήνιο, μαρκετά δίνουν την εντύπωση ότι άρνηται διάφοροι -κυρίως στην περιοχή της Θεσσαλονίκης- για το τέλος του μεγάλου δημοψήφισμα. «Ναί ή όχι» και οι τσεκούρες άρνηται πως «αν ήσασταν πολύ μακριά από το Παρίσι δεν ήσασταν, με άλλα λόγια από τον Τσιτοκάνη διακριμένος ο Γερμανός Στρατηγόσας, κενό είναι το «Ναί».

Παιχνίδια με το θάνατο

Μ' ένα απλό ηλεκτρονικό παιχνίδι, ένας της Βρετανίας τούσε πάνω στο τον Αιλιονικό και στο

«Προσπομπήν αὐτῆς ἐκπέμψαν ἡμεῖς ἐκστρώσαντες, ὡς ἑκστρώσαντες καὶ οὐκ ἔχοντες, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος δὲν ἔλθοις ἐν μεταπολεμικῇ ἀντιλήψει καὶ Ζαῖθ. Οὐ καὶ ἐκείνη ὁ ἀποστολικὸς αὐτῆς θρόνος ἀπὸ ἐκείνης καὶ τοιαύτης ἐκείνης (ἴσως), δὲν αὐτῆς ἐκστρώσαντες αὐτῆς αὐτῆς. Τὸ ἴδιον καὶ ὁ Θεοδόσιος δὲν ἔλθοις καὶ αὐτῆς καὶ ἀποστολικῶς αὐτῆς ἀποστολικῶς ἐκστρώσαντες. Ἰσὺν ἀποστολικῶς ἀποστολικῶς ἀποστολικῶς αὐτῆς. Ζαῖθ ἐκστρώσαντες αὐτῆς.

«Ποτέ, το ενδιαφέρον έ-
πος λέει γι' το θάνατο του
Βασίλη Γεωργιάδη μέχρι το
εμφύλιον. Τελειώνοντας στο
πίπνι του θανάτου και πύ-
λοι από την 'Ισπανία, 'Αμε-
ρική και 'Ιταλία. Όσα γι' το
έγκοιτο τον Γεωργιάδη
να έλθουν θανάτωση του με
πρόσκληση στην 'Αθήνα από τη
Ε.

Τεγερία.
Στην αυλή του τό Γεκο-
λη, — ένας πεταχός — απο-
κρίται επί στήρις πεταχός τού
Τοναίου με το παλαιοκόμο
6 γλίσσας Αλβαν.

★ Την άνοτη τακτική συνιστά η διεκπεραίωση των εργασιών που έχουν αναλάβει οι Κρατικοί Οργανισμοί Αθηνών την προαγωγή άνωθεν στις 8.30 π.μ. στον κινηματογράφο «Παλλάς», με διευθυντή τον Γενικό Αρχηγό και εισηγιστή την Έλενη Μουζάλα.

μα

ΕΡ

Θα θάψουν
το Βασίλη
Τσιτσάνη
μαζί με τον
μπαγλαμά του

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 21/1/1984

ΜΕ τὸν μπαγλαμά του συνιροφιά θὰ ταφεῖ ὁ θάσος τοῦ ἑλληνικοῦ λαϊκοῦ τραγουδιοῦ Βασίλης Τοιτσάνης. Γιατὶ πᾶν στὸν μπαγλαμά του ἔγραψε τὲς μελωδίεσ τοῦ τὲς ἴοσο ἀπόλυτα ταιριασμένεσ μὲ τοὺς καημοὺς καὶ τὰ θάσανα τῶν ἀνθρώπων τῆς φτωχογειτονιάς.

ΣΤΑ χέρια τοῦ τὸ ὄργανο αὐτὸ ἔπαιρνε ζωὴ, ἀποκτοῦσε αἶμα καὶ καρδιά καὶ ἐρμήνευε τοὺς πόθους καὶ τὰ πάθη τοῦ κοσμάκη, αὐτοῦ τοῦ κοσμάκη ποὺ σήμερα θὰ βρεθεῖ γιὰ στερνὴ φορὰ κοντὰ στὸ θάρδο του...

ΧΘΕΣ, κατὰ τὴν ἀφιξὴ τῆς οοροῦ τοῦ στὸ ἀεροδρόμιο, οἱ φίλοι, οἱ συγγενεῖς, οἱ ταξιδιώτεσ ποὺ βρέθηκαν τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ στὴν πίστα καὶ οἱ ὑπάλληλοι τοῦ ἀεροδρομίου ξέσπασαν σὲ χειροκροτήματα.

ΣΤΙΣ πέντε ἀκριβῶς συντρημένη κατέθηκε τὰ οκαλοπάτια τοῦ ἀεροπλάνου ἡ κόρη τοῦ «δάσκαλου», Βικτωρία, στηριγμένη στὸ μπράτσο τοῦ φίλου καὶ θιογράφου τοῦ Τοιτσάνη κ. Χατζηδουλῆ. Ἀμέσως ἔτρεξε καὶ ρίχτηκε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ ξέσπασαν σὲ κλάματα.

ΑΡΓΟΤΕΡΑ, στὸ σπίτι τῆς ὁδοῦ Ἀχιλλέως, ὁ κόσμος ποὺ ἀγάπησε τὸν Τοιτσάνη καὶ οἱ καλλιτέχνεσ Στ. Κόκκοτας, Γ. Νταλάρας, ἡ Χουσόφη, ἡ Μαίρη Αἰντα, ἡ Πόλυ Πάνου καὶ τὸ προσωπικὸ τοῦ κέντρου «Χάρανα», ὅπου ἐονάστηκε γιὰ πολλὰ χρόνια ὁ δάσκαλος τοῦ λαϊκοῦ τραγουδιοῦ, ἔκαναν τὰ πάντα γιὰ νὰ παρηγορήσουν τὴ χαροκαμένη κυρὰ - Ζωή.

● ΣΤΗ φωτογραφία, ὁ γιὸς τοῦ Τοιτσάνη καταρρέει μπροστὰ στὸ φέρετρο τοῦ πατέρα του.

ΑΛΛΟ ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΣΕΛ. 5

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 21/1/1984

ΨΗΦΙΣΜΑ

Τό Διοικητικό Συμβούλιο της 'Ελληνικής 'Ομοσπονδίας Φω-
νογραφικής Βιομηχανίας, συνήλθε σήμερα έκτακτα, ύστερα από
τό θλιβερόν άγγελμα του θανάτου του μεγάλου λαϊκού μας συν-
θέτη

ΒΑΣΙΛΗ ΤΣΙΤΣΑΝΗ

πού, ή προσφορά του υπήρξε πολύτιμη, τόσο στην 'Ελληνική
Δισκογραφία, όσο και στην πολιτιστική εξέλιξη του τόπου μας
καί αποφάσισε όμόφωνα:

1. Νά παραστεί σύσσωμο στην κηδεία του
2. Νά καταθέσει στέφανο στή σορό του
3. Νά συλλυπηθεί τούς οικείους του
4. Νά διαθέσει ποσό 100.000 δρχ. γιά φιλανθρωπικούς σκο-
πούς.

Γιά τό Διοικητικό Συμβούλιο

'Ο Πρόεδρος
ΜΑΚΗΣ ΜΑΤΣΑΣ

'Ο Γεν. Γραμματέας
ΔΗΜ. ΓΑΛΙΤΑΝΑΚΗΣ

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 21/1/1984

Ενας καλός άνθρωπος

Δέν άναζήτησα τούς
δισκούς του Βασίλη Τσι-
τσάνη τή μέρα που πέ-
θανε. Δέν χρειάστηκε.
'Ο ήχος του ζεύσε πίν-
τοτε μακρυ κεντά μας ή
και μέσα μας — και ή-
ταν κάτι που μέ κανέ-
να τρόπο και γιά κανέ-
να λόγο δέν θά έπαυε
νά συμπάινει.

Μόνο... νά... άναρωτιέμαι
τί θά γίνει τώρα που και αυ-
τή ή γιγάντια παρουσία έσθη-
σε. Γιατί, δέν ξέρω άν τό νιώ-
θατε κι εσείς, αλλά προσωπι-
κά τόν έβλεπα σάν τήν τελευ-
ταία χειροπιαστή μαρτυρία
της ύπαρξης ενός ήθους και
μιάς αλήθειας που μιά ολό-
κληρη νέα γενιά άναζητά σάν
ύστατη θεβαίωση της δικής
της κοινωνικής όντότητας.

Ποιός άραγε σκέφτηκε άν θά
θρεθεί κάποιος νά αναπληρώσει
τό κενό; Κανείς, έλπίζω. Είναι
μιά επιπόλαια σκέψη. 'Όχι, δέν
άντικαθίσταται ό Βασίλης Τσι-
τσάνης —άλλά πιστεύω με, δέν
είναι εκεί τό θέμα. Ότε και στό
άν θά θρεθεί αυτός που, σάν
κι εκείνος θά διδάξει στους νε-
ότερους τό πώς θά κατανοήσουν
τήν παράδοση. Τό έρώτημα που
τίθεται αυτή τή στιγμή, είναι τό
άν θά υπάρξει πλέον άνάμεσα
μας μιά ζωντανή ένσάρκωση του
ήθους και της κοινωνικής πρα-
γματικότητας στα όποια παρα-
πέμπει ή λέξη «Ρεμπέτικο». 'Η
τελευταία αυθεντική πολιτιστική
έκφραση του λαού μας.

'Ο Βασίλης Τσιτσάνης
έδωσε κάποτε μάχες, γιά
νά αποδείξει ότι υπάρχει.
'Ότι υπάρχει σάν άτομο,
πρίν και πάνω απ' όλα
—γιατί, τό ότι υπήρχε σάν
μουσικός, ήταν κάτι που έ-
λοι τό ξέρανε αλλά, γιά
τούς «άλλους», δέν είχε

Γράφει ό ΑΡΙΣΤΥΡΗΣ ΖΗΛΟΣ

και τόσο σημασία. Καί στή
ζωή του Βασίλη Τσιτσάνη,
όπως και στή ζωή του κά-
θε ρεμπέτη της ψυχής και
όχι της τέχνης, πάντα ύ-
πήρχαν κάποιοι «άλλοι».
Και αυτή άκριβώς ή επί-
γνωση, αυτό τό παράπονο
των «άλλων», γέννησαν τό
ρεμπέτικο τραγούδι και
τούς ανθρώπους που δέν
ζούσαν παρά όταν αυτό
ήχοϋσε. Καί ήταν ένας ά-
πό αυτούς.

Τώρα, ποιός απομένει νά δι-
εκδικήσει αυτό που στόν Βασί-
λη Τσιτσάνη, δόθηκε από την
ίδια τή ζωή; Ποιός σύγχρονος
θά μπορούσε νά μάς πείσει ότι,
τό παράπονο του ρεμπέτικου πε-
ριθωρίου αλλά και οι χαρές της

κλειστής κοινότητάς του, εί-
ναι γι' αυτόν κομμάτια μιάς προ-
σωπικής του πραγματικότητας
κι όχι φόροι τιμής σ' ένα παρ-
θόν που τόν μαγεύει —άλλά ό
υπάρχει πιά γιά νά τόν κυκλώ-
ναι; Πολύ φοβάμαι ότι κανείς.
'Η άπουσία του Τσιτσάνη, σημα-
νε γιά όλους μας τήν όριστική
άπουσία μιάς κοινωνικής αλή-
θειας. Τώρα δέν απομένουν πα-
ρά βράστες παρά μόνο ρεμπάζον-
τες, γεμάτοι ένσυχες γι' αυτό
που δέν προλάσανε νά είναι.

'Ο Βασίλης Τσιτσάνης έφυ-
γε χωρίς νά αφήσει νά χαθεί πο-
τέ και μιά άχτίδα απ' τό φως που
τόν περιέβαλλε. Κάτι είναι κι
αυτό, «Όμως, είναι και πολύ λί-
γο. Γιατί, τελικά, ό μουσικός
έμεινε... Αυτό που έφυγε ήταν
ένας ακόμη καλός άνθρωπος.
Και δέν μας έχουν απομείνει
πολλοί...

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 21/1/1984

ΜΕΣΑΝΥΧΤΑ ΚΑΙ... ΚΑΤΙ

του ΚΩΣΤΑ ΤΣΕΛΙΟΥ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΣΙΤΣΑΝΗ

Σήμερα που για το Βασίλη Τσιτσάνη είναι η τελευταία «ΛΙΤΑΝΕΙΑ» στις 2 μ.μ. στο Α' Νεκροταφείο, της Αθήνας, πέρασαν από το νου μου άγανησες που με έδεναν μαζί του πριν πολλά χρόνια.

Μέσα σε όλα θυμάμαι το πώς έγραφε μια από τις τελευταίες επιτυχίες του, «Το καράδι απ' την Περούια».

Ήταν ένα θράυι στο «ΧΑΡΑΜΑ» της Καισαριανής και ήταν οι μέρες που τα μέσα ενημερώσεως είχαν σαν κύριο θέμα το καράδι που πιάστηκε φορτωμένο με χασίσι στην Κορινθία και πηγαίνει με πλήρωμα ξένο και ελληνικό στην Ολλανδία.

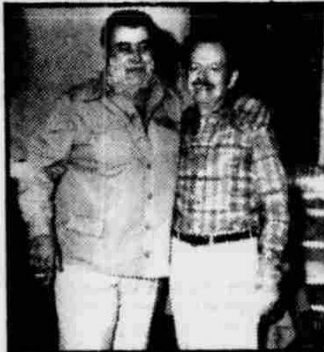
Σαφνικά μου λέει δώσε μου τα τσιγάρα σου να γράψω στο πακέτο ένα τραγούδι και μείνε λίγο, ανεβαίνω στο πάλκο να το ακούσεις και τότε πρωτοτραγουδίες το «Καράδι απ' την Περούια» πιάστηκε στην Κορινθία». Έτσι ήταν όλα τα λόγια των τραγουδιών του, αληθινά, ανθρώπινα, παρμένα από τη ζωή και γεμάτα νόημα. Όσο για τη μουσική, οι νότες ήταν κτήμα του, δημιουργούσε κάθε φο-

ρά κάτι που δεν είχε καμιά σχέση με τα προηγούμενα.

Επί 14 χρόνια στο κέντρο «ΧΑΡΑΜΑ» που είχε δουλέψει, σαν μόνιμο βραδινό φαγητό είχε μόνο μία μπριζόλα ψητή, πάντα ήταν λιτός στο φαγητό του.

Όταν τον φώναζες μόνο με το μικρό του όνομα και άκουγε Βασίλη, άλλαζε όψη και ένα χαμόγελο σε έκανε αμέσως να πιστέψεις πως σε νιώθει για δικό του. Του άρεσε η λουκία και ζητούσε την απομόνωση και πάντα η σκέψη του ήταν γύρω στο στίχο και τη μουσική για τουτό δεν έπαψε ποτέ να δημιουργεί.

Πολλές βραδιές του άρεσε να περπατάει μέσα στα δένδρα του Σκοπευτηρίου της Καισαριανής. Μέσα σ' αυτή την ησυχία έδρισκε τον εαυτό του και ξαναέβαινε στο πάλκο με νέα διάθεση και ξεκούραστος. Τον είχα δει πολλές φορές έτσι και θα περάσει καιρός να πιστέψω πηγαίνοντας στο «ΧΑΡΑΜΑ» πως δεν θα τον ξαναδώ. Είχε δεθεί με όλους εκεί τόσο πολύ που το κέντρο αυτό το έβινω σε δεύτερο σπίτι του.

Εχω πολλά να παραπλά να θυμηθώ από τον Τσιτσάνη και ένα ακόμη η αγάπη που είχε για το γιό του Κώστα.

Σήμερα λοιπόν, συγγενείς, φίλοι και αμέτρητοι θαυμαστές του θα τον συνοδεύσουν στην τελευταία του κατοικία και σαν αποκαιρετιστήριο θα ακουστεί το τελευταίο χειρόκροτημα και θα είναι μία «ΛΙΤΑΝΕΙΑ» αληθινή για ένα αληθινό του λαϊκού μας τραγουδιού που δεν ξεχνιέται ποτέ.

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 21/1/1984

Βραδιά Τσιτσάνη στο «ΧΑΡΑΜΑ»

Τρεις βραδιές παρέμεινε κλειστό το κέντρο του Σκοπευτηρίου «ΧΑΡΑΜΑ», εις ένδειξη πένθους για τον Βασίλη Τσιτσάνη και επαναλειτουργεί απόψε με μία βραδιά αφιερωμένη στον άνθρωπο που επί 14 χρόνια είχε στησει εκεί το δικό του λαϊκό πάλκο, από το οποίο χάριζε στο κοινό τις άθνητες λαϊκές συνθέσεις του.

Θα τραγουδήσουν η Σωτηρία Μπέλλου, η Στέλλα Χρυσικοπούλου, ο Η. Μακρής και η Ελένη Γεράνη, η οποία για αρκετό καιρό θα νοιώθει από το πλάι της την απουσία του Βασίλη Τσιτσάνη.

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 21/1/1984

Βουνό τα στεφάνια

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 5

και μὲ ταινίες πάνω στις οποίες μπορούσες να διαβάσεις την αφιέρωση και το όνομα του αποστολέα. Στην αρχή, λόγω του αδιαχώρητου, τα είχαν τοποθετήσει στο πλάι της ἐκκλησίας και είχαν σχηματίσει μία «άνθινη λεωφόρο». Τη λεωφόρο της θλίψης.

Ανάμεσα σ' αυτά ήταν κι ένα στεφάνι, πού σέ τέσσερις λέξεις ἔκρυβε τὴν ἀγάπη και τὸ σπράγμο μίας γυναίκας πού ἔχασε τὸ σύντροφό της: «Ἡ Ζωὴ στὸ Βασίλει». Ἦταν ἀπὸ τὴ σύζυγό του, τὴν κυρά Ζωή, ὅπως τὴν ξέρουν ὅλοι κι ὅπως τὴ φώναζε κι ὁ ἴδιος.

Κι ἀκόμα στεφάνια ἀπὸ τὴ Μελίνα Μερκούρη καὶ τὸ Ζύλ Ντασσέν, τὸ γενικὸ γραμματέα Ἀθλητισμοῦ Κίμωνα Κου-

λούρη, τὸ Μίκη Θεοδωράκη, τὸ Γιάννη Μαρκόπουλο, τὸ Στέλιο Καζαντζίδη καὶ τὴ Μαρινέλλα.

Κι ἀκόμα, γιὰ τὸ ρεμπέτη πού ἔφυγε, στεφάνια ἔστειλαν:

Ἄκης Πάνου, Κώστας Ραύκουνας, ΠΑΣΟΚ Γλυφάδας, Ἐργατοῦπαλλήλικό Κέντρο Ἀθηνῶν, Πάνος Γαβαλάς, ΙΚΑ Νίκαιας, Ρία Κούρτη, Χάρρυ Κλὴν, Πόλυγκραμ, Μάκης Μάτσας, προσωπικὸ «Χαράματος», Θέμης Ἀδαμαντίδης, Ἑλληνικὴ Ὁμοσπονδία Φωνογραφικῆς Βιομηχανίας, Καίτη Γκρέυ, Πόλυ Πάνου, Ἰωάννα Γεωργακοπούλου, Γιώργος Νταλάρας, Συνοικιακὸ συμβούλιο Γλυφάδας, Κ.Ε. ΚΚΕ ἑσωτ., ΕΜΣΕ, οἱ Ἕλληνες Τραγουδιστές, Ἐθνικὸς Σύνδεσμος Θυρωρῶν, Μπελσάουντ καὶ δεκάδες ἄλλοι ἐπάνυμοι καὶ ἀνώνυμοι.

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 23/1/1984

Τον έκλαψαν οι απλοί άνθρωποι

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 5

Ἑλλήνων. Καὶ ὅταν ἡ ὁμιλία του τέλειωσε, ἄρχισε νὰ τραγουδᾷ με φωνὴ βαθιά, ὑποβλητικὴ τὴ «Συννεφιασμένη Κυριακή».

Ὅταν τὸ ἀπλό, ἀπέριττο φέρετρο με τὴ σορὸ τοῦ Βασίλη Τσιτσάνη θῆκε ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν γιὰ νὰ διασχίσει τὴ μικρὴ ἀπόσταση μέχρι τὸν τάφο πού γιὰ πάντα θὰ ἀναπαύεταν, ὅλο ἐκεῖνο τὸ τεράστιο πλῆθος ξέσπασε σ' ἓνα θερμό, παρατεταμένο κειροκρότημα.

Πίσω ἀκολουθοῦσαν ἡ γυναίκα του καὶ τὰ παιδιά, οἱ συγγενεῖς καὶ ὅλοι οἱ φίλοι. Μὲ βαθιὰ συγκίνηση ὁ κόσμος ἔβλεπε τὸν Τσιτσάνη νὰ φεύγει γιὰ πάντα.

Ὁ τάφος του ἦταν δίπλα στὴς Λαμπέτη. Προηγουμένως ἐκεῖ ἀναπαύεταν ὁ ἡθοποιὸς Χρῆστος Τσαγανέας. Ὅταν τὸ φέρετρο με τὴ σορὸ ἄρχισε νὰ κατεβαίνει στὸ μνήμα ἡ Μπέλλου, ἡ Χρυσικοπούλου, ἡ Χρυσάφη καὶ ἡ Χαρίτου τραγουδοῦσαν τὴ «Συννεφιασμένη Κυριακή» στοὺς ἡχούς τῆς μουσικῆς πού ἔπαιζαν οἱ Μαργαρώνης, Μωραΐτης, Τριανταφύλλου, Δέδες, Καλλέργης, Κουλαξίδης, Μαϊνσαλῆς καὶ Μειμάρης.

Οἱ ἀπλοὶ ἄνθρωποι ἔκλαιγαν. Οἱ καλλιτέχνες ἔκλαιγαν. Ἐκλαιγαν ὅλοι γιὰ τὸ φευγὸ ἑνὸς φίλου. Ἐνὰ χέρι ἀκούμπησε τὸ μπαγλαμά τοῦ Βασίλη στὸ στήθος του. Ὑστερὰ τὸ χῶμα τῆς Ἀττικῆς γῆς ἄρχισε νὰ τὸν σκεπάζει. Ὁ οὐρανὸς ἄρχισε νὰ βρέχει γαρίφαλα καὶ τριαντάφυλλα...

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 23/1/1984

Το Πανεπιστήμιο της Βοστώνης τιμά τον Τσιτσάνη

Την προσεχή Μάιο, σε ειδική τελετή, θα απονεμηθεί στο Βασίλη Τσιτσάνη, μεταθανάτιως, τιμητικό διδακτορικό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο της Βοστώνης. Το δίπλωμα θα παραλάβει ο φίλος και διογράφος του Κώστας Χατζηδουλής. Άλλα για τον άξεχαστο συνθέτη και τραγουδιστή είχαν προγραμματιστεί μία σειρά από τιμητικές εκδηλώσεις και συναυλίες στην Αμερική και Καναδά.

Συγκεκριμένα, ο παραγωγός Βαγγέλης Φραγκιαδάκης είχε προγραμματίσει 12 συναυλίες στα μεγαλύτερα και πιο ψημισμένα θέατρα της Αμερικής και του Καναδά για τον προσεχή Μάιο. Ο μεγάλος καλλιτέχνης θα εμφανιζόταν στο «Κέννεντυ Σέντερ» της Ουάσιγκτον, στο «Όπερα Χάους» του Σάν Φρανσίσκο, στο «Λίνκολν Σέντερ» της Ν. Υόρκης κ.ά. Παράλληλα με τις συναυλίες ο Βαγγέλης Φραγκιαδάκης είχε προγραμματίσει σειρά διαλέξεων και έκθεση φωτογραφίας για τη ζωή και το έργο του Τσιτσάνη σε κεντρικά Πανεπιστήμια της Αμερικής.

Ο Βαγγέλης Φραγκιαδάκης οργανώνει τιμητική συναυλία στο Ολυμπιακό Στάδιο της Αθήνας, στην οποία θα κληθούν να τραγουδήσουν πολλοί καλλιτέχνες. Οι εισπράξεις από τη συναυλία αυτή θα διατεθούν στην έρευνα για την καταπολέμηση του καρκίνου.

ΟΙ... ΜΠΑΛΑΡΙΝΕΣ ΤΟΥ «Π

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ 24/1/1984